

Ung kærlighed – forestillinger, forventninger og grænser

Når unge fortæller om kærlighed, fortæller de også om kulturens rammer og de begrænsninger, der følger med.

Anne Görlich Fernando

Jeg opfatter intet af, hvad der foregår omkring mig. Kun hun er i mine tanker. Læreren står og snakker, men jeg hører ikke et ord. Jeg sidder bare og kigger ud af vinduet. En fugl har fundet sin plads på en gren. Gid jeg kunne finde en plads i hendes hjerte, tænker jeg. (Mikkel, 14 år)

Velkommen til de unges univers. Her hvor kærligheden opleves for første gang. En verden som voksne kan finde fremmed og eksotisk, men som i virkeligheden er genkendelig for mange af os. Vi kan huske de sirligt skrevne vil-du-komme-sammen-sedler, det første kys, den første gang. Men samtidig er mange unges talemåder, tøjstil og musiksmag så forskelligt fra det vi husker, at det bliver fremmed for os. Set gennem de voksnes øjne bliver de unge reduceret til det, de udtrykker, når de ifører sig lavtaljerede bukser, gengiver hårde rap tekster og drikker sig igennem litervis af Bacardi Breezere: overflade, ligefremhed, krop, sex. Vi forstår dem ikke. Et kig på de unges univers resulterer hurtigt i en hovedrystende opgivenhed.

Men virkeligheden er naturligvis, at der nu som dengang er meget andet end overflade. Der er et kaos af følelser og tanker, dybe overvejelser og stor seriøsitet. At træde kærlighedens første skridt er uanset mængden af alkohol og blottede maver lige så følsomt, som de allerfleste mennesker har oplevet det. Mikkel fortsætter:

Jeg kigger genert over mod hende. Jeg føler mig som en mus i vrirten af elefanter. Med et får jeg øjenkontakt. Jeg bliver rød i hovedet og kigger hurtigt væk. Hvor pinligt, tænker jeg. Men så kommer en anden tanke frem i mig: "Hun kiggede også på mig". Hvorfor mon? Kan hun mon lide mig? Tankerne flyver rundt i mit hoved som en fugl i det fri. En tanke kan jeg dog ikke undgå: "Det må være pigen i mit liv". Men er det virkelig det? Hun ser så godt ud, som hun sidder der, med hovedet på skrå. Mon hun tænker som jeg? Vil hun have en plads i mit hjerte? Det hele føles som en varm drøm, der kun kan blive bedre. Det bedste ved det hele er, at hun går i min klasse. Hver eneste dag kan jeg beundre hende! Jeg kan mærke mit hjerte banke. Mon det banker for hende eller er det, fordi vi havde idræt i forrige time? Jeg har ikke styr på noget som helst. Det eneste jeg ved er, at jeg er forelsket...

Vi har alle været der, og nu er Mikkel der. I en poetisk og rørende fortælling sætter han ord på de følelser, som han er udsat for. Han giver os adgang til en verden, der normalt er lukket. Unges kærighed- og følelsesliv er for de flestes vedkommende privat og eksisterer kun som et kaos af tanker og ord inde i hovedet eller for nogles vedkommende nedskrevet i en dagbog. Gemt væk for andre, for de voksne, for offentligheden.

De kærighedshistorier, som de unge fortæller om, er reduceret til ydre omstændigheder, som anskuelser om hvem der er den *rigtige* kæreste, hvem man gerne *vil være* kæreste med, hvem man *er* kæreste med, hvem kæresten er *venner* med, hvor *længe* man har været kærester etc. Alt det, der sker i kroppen og hovedet, holdes derinde, og i stedet kommer kærighed til at handle om kæresteforhold og deres betydning for ens personlige status. Og i den forstand er de unges univers i virkeligheden overraskende traditionelt. For de unge opfinder ikke deres egen virkelighed. Deres historier om kærighed er bygget op af de historier, som er tilgængelige i kulturen. De unge opfatter kærighed på måder, som er i overensstemmelse med mere generelle opfattelser af kærighed, og som overleveres til dem fra den voksne kultur.

Når de unge fortæller historier om kærester og kærighed, fortæller de samtidig om de normer, vi i vores kultur har for kærighedshistorier. Om forestillinger om og forventninger til hvad der er rigtigt og forkert for drenge og mænd, piger og kvinder, når de træder ind i kæresteuniverset. Selv om det for nogle kan virke sådan, så kan unge ikke bare opfinde og iscenesætte sig selv, som de har lyst og fantasi til. De har et køn, de er nødt til at forholde sig til, og de indgår i rammer, hvor der er andre til at afkode deres anstrengelser. Det betyder, at der er grænser for, hvad de kan tillade sig. For eksempel er en pige, som har været sammen med mange drenge, i fare for at blive kaldt en billig luder. En dreng, som har været sammen med mange piger, opleves derimod som sej. Han er en *player* – en fyr, der bevidst spiller på sit udseende, tiltrækningskraft og evne til at score mange piger. Samme handling får forskellig betydning alt efter, hvem der udfører handlingen.

Bryster, idoler og popularitet

Centralt for de unges kærighedshistorier er, at de udleveres i skoleklassen. Det er i den ramme, jeg i flere forskellige sammenhænge har interviewet unge om kærester, kærighed og alt det, der følger med. Her udspiller sig hver dag dramaer, hvor de unge skal navigere i et virvar af kulturelle normer, og den balanceakt indebærer en fare for at ende i bunden af klassens hierarki. Eller, for de heldige, ende som medløbere. Det er præmissen; de populære i klassen bestemmer over de mindre populære. De bestemmer, hvilket tøj der er værd at gå i, hvilken slags musik der er værd at høre, de bestemmer over sko, makeup, tasker, sport og stort set alt andet – inklusive kærester.

Med til præmissen hører, at det, der gør de populære populære, er, at de på en troværdig måde kan iscenesætte sig selv som de mest voksne. En høj grad af voksenhed bliver belønnet med en høj grad af popularitet. Og her spiller den fysiske udvikling en central rolle. Katrine fortæller:

Det kan man også se inde i klassen nu, dem med store bryster, de er bare in, for det er jo fint nok for drengene. Det er nok bare det, at de er jo sikkert mere voksne, for de har jo større bryster, det tror jeg, at der er nogle, der tænker. De fører sig frem, og de har en meget nedringet bluse på, så man lige kan se lidt mere, så drengene lægger mærke til dem, fordi så begynder alle drengene at sige: Åhh hun har så store patter.

Har man store bryster, opleves man som voksen, synes Katrines pointe at være. Men helt så simpelt er det ikke. Hvis de store bryster sad på en pige, der var overvægtig, gik i store gevandter og blev mobbet, ville brysterne ikke være adgangsbilletten til voksenheden. De populære piger, som Katrine refererer til, kan – ud over at vise deres attributter frem – også handle voksent på andre måder. En af drengene supplerer:

De taler om mere voksne ting, altså spørgsmål og sådan, end de piger, der ikke er så modne. For eksempel Malene og Trine, de taler om sex til læreren, det havde Eva og Karen ikke turdet. Så man kan godt sige, at de er mere aktive, når vi har seksualundervisning, så er det de mere modne, der kommer de med spørgsmål.

At blive oplevet som voksen og dermed blive populær i klassen sker på baggrund af flere ting. Pigerne udvikler sig kropsligt, de går op i deres udseende, men de ændrer også væremåde. De taler om andre ting og interesserer sig for andre ting. Udviklingen sker i en længere proces, der starter omkring 6. klasse.

Den korte version af den proces lyder således: Pigerne dyrker først musikidoler, ofte i form af unge smukke mænd, der synger kærlighedssange, så ungpigehjernerne brister. De køber cd'er, de læser om idolerne i blade, de snakker om dem på pigeværelserne og i klasseværelset. Og her får idolerne en væsentligt anden funktion end derhjemme blandt hjertepuderne. Indtil dette skelsættende tidspunkt har pigerne delt deres lidenskab og spillet sange for hinanden, mens de dansede lidt rundt i frikvarteret.

Men pludselig sker der noget i klasseværelset, og her bliver cd-afspilleren en magtfaktor. De piger, som på dette tidspunkt har markeret sig som mest voksne, og det betyder altså de piger, som har udviklet sig mest fysisk, som gør meget ud af deres udseende, og som tør tale højt om kærester, forhold og sex, de piger begynder at udvise deres magt i klassen ved at slukke for musikken. Det drengpop gider de ikke høre på mere. Det skal være mere rock'et, mere hiphoppet eller mere rappet. Samtidigt hermed skiftes sværmeriet for musikidolerne ud med flirteri med de rigtige drenge. Ikke mere pladder-

pop, nu skal pigerne have rigtige kærester. Med den manifestation markerer de sig tydeligt som de stærke i klassen.

De piger, som må vige fra cd-afspilleren, har ikke andre muligheder end at acceptere udfaldet af slaget. De populære har valgt deres egen nye musiksmag, men de har også valgt for de mindre populære. Ethvert forsøg på efterligning vil blive "straffet".

Alt, hvad hver enkelt elev i klassen siger og gør, bliver vurderet i forhold til det, de gjorde i går og sidste år og sidste år igen osv. Selvom man har gennemskuet, hvad de populære gør for at blive populære, kan man ikke bare gøre det samme, så tipper balancen. Hvis en af de mindre populære piger pludselig kommer i skole med smart tøj, den rigtige musik i Ipod'en og billedet af den nye kæreste i kalenderen, så inviteres hun ikke med i de populære klub. Hun vil stadig være den, hun var i går, bare i ny indpakning. Og det gælder ikke. Det vil blive oplevet som uselvstændigt, og dermed henvises hun til en plads uden for klubben. Uselvstændighed går hånd i hånd med barnlighed, så der er ingen point på voksenhedsskalaen.

De modne piger og deres kærester

De populære piger sætter dagsordenen, og det kan have store konsekvenser for de andre i klassen. Karen oplever det således:

Malene og dem, de er gruppen, altså den øverste gruppe, der bestemmer og sådan noget. Der var også en periode, hvor jeg sparede alle mine penge op, og så købte jeg noget smart tøj, men det gider jeg ikke mere. Jeg gjorde det, fordi jeg gerne ville være med i gruppen, jeg begyndte også at ryge for at have noget at snakke med dem om og gå sammen med dem, men det indså jeg, at det var totalt åndssvagt.

De andre fester også meget, de er til fest hele tiden, synes jeg, og så har de kærester, der er meget ældre end dem selv, og det snakker de hele tiden om, ikk'. Så man skal jo næsten have en kæreste for at være med i deres gruppe og ryge, ellers har man ikke noget at snakke om.

Sommetider spørger de, om man har fået en kæreste, og jeg fik en kæreste, og det sagde jeg så, og så sagde de: nej, hvor spændende, og så ville de høre alt om ham, og så begyndte de at snakke med mig. Jeg synes, det var plat, at fordi jeg havde fået en kæreste, så ville de gerne snakke med mig.

Hvis man har mødt en, der ikke ser godt ud, så kan Malene, Camilla og Trine godt finde på at mobbe. Altså, hvis man møder en og siger; ej han er flink, og de andre siger; ej han er en nørd, så kan det da godt være, at man tænker; nej, det kan godt være, jeg ikke skal være sammen med ham alligevel.

Karen synes, at fyren er flink og har det rart sammen med ham. Men han betyder ikke mere for hende, end at hun vælger ham fra, når de populære piger kalder ham en nørd. De populære piger definerer ikke blot hvem, der i deres gruppe er accepterede som kærester, men de sætter også grænser for pigerne uden for gruppen. Karen kan ikke frit

vælge kæreste. Der er kriterier, hun må forholde sig til, og her lærer hun, at grænsen går ved norden. Han fungerer ikke som en socialt acceptabel kæreste.

Når pigerne med en ældre kæreste i hånden markerer sig som mere voksne end de andre i klassen, skal det ses i sammenhæng med den udvikling, der sker med kærestebegrebet i løbet af barndommen og ungdommen.

En kæreste er ikke bare en kæreste. Når lille Noah har kysset Emilie i børnehaven og proklamerer, at de er kærester, så antager begrebet kærester naturligvis en anden betydning, end når Nikolaj, der lige er startet på universitetet, kommer hjem med sin nye kæreste. Der er stor forskel på kæresteforhold og på, hvad man laver med en kæreste, hvad de betyder for en, hvad man ser af fremtidsperspektiver etc. afhængigt af, om man er børnehavebarn, teenager, omkring de 30, nylig fraskilt eller bor på et plejehjem. Forskellige betydninger og praksisser er knyttet til kærestebegrebet alt efter, hvem der har kæresten, på hvilket tidspunkt og i hvilken kontekst. For de fleste eksisterer kærestebegrebet allerede i børnehaven for omkring 5.- 6. klasse at blive mere synligt. Malene fortæller: "I 5. og 6. klasse, der skulle man bare have en kæreste. Det var lige meget, det var bare en fra klassen. Altså man kom sammen med ens klassekammerater."

De unge øver sig på det tidspunkt på at indgå i kæresterelationer, uden at de tager det særlig alvorligt. Det er nærmest tilfældigt, hvem man er kæreste med og hvor længe. Jacob fortæller, at han har kommet sammen med Camilla to gange, og at hun slog op begge gange, uden at det påvirkede ham synderligt. Derudover beretter han om tilfældighedens princip i kæresterelationer på det tidspunkt på følgende måde: "På et tidspunkt i 5. klasse hvor man vælger: her har du en kæreste, så sagde Sune, at han ikke gad være kæreste med Malene mere og gik hen til Katrine som sagde ja, og så var de to kærester."

De unge gik fra den ene til den anden for at leve op til kravet om at have en kæreste. Eller med Jacobs ord, fordi: "man er højere rangeret end dem, der ikke har kærester". Det er altså kulturelt forventet, at man har en kæreste. Således hører man nysgerrige og drillende forældre spørge deres børn allerede i børnehaven, når de har leget med et barn af modsat køn, om de er kærester. Og det fortsætter de med gennem skoletiden, uddannelsesstiden, orlovstiden, singletiden – indtil de storsmilende og stolte er gæster ved deres børns bryllup. Forældre er ikke de eneste, der tager sig retten til at kræve, at deres børn får kærester. Resten af familien, ens venner og sågar arbejdskolleger kan være helt ublu i deres iver efter at få tilfredsstillet deres nysgerrighed om, hvem singlen dater, og hvornår hun har tænkt sig at få en "rigtig" kæreste. Det samme sker i de ældste klasser i skolen. Det er ikke nok bare at have en kæreste. Man skal have en kæreste på den rigtige måde. Holde i hånd og kysse er ikke nok. En "rigtig" kæreste er man sammen med på en voksen måde, ellers signalerer man ikke modenhed. De modne piger bliver oplevet som sådan, fordi deres relationer med de ældre kærester har en helt bestemt form.

Malene er den mest populære pige i klassen. Hun er dygtig i skolen, hun ser godt ud, og så har hun scoret en af de eftertragtede ældre kærester. Han er fem år ældre end hende selv, han kommer og henter hende fra skole i sin bil og har egen lejlighed. Han lever som en voksen, så når Malene er kæreste med ham, smitter hans voksenhed af på hende. Malene taler meget om sin kæreste, hvad de laver, når de er sammen, de fester de har været til, og involverer i det hele taget de andre i klassen i sin relation til kæresten. Hun markerer sin modenhed, og det giver hende popularitet.

Pigerne er mere modne end drengene

Pigerne sætter dagsordenen i klassen, og det er ikke til debat. På dette klassetrin er det common sense, at piger er mere modne end drenge. En præmis som ikke er til at komme udenom. Katrine går i 8. klasse. Hun fortæller:

For det meste så udvikler pigerne sig hurtigere sådan fysisk, for de begynder at tænke sådan mere alvorligt, og drengene de pjatter bare rundt. Nu er det mere, at pigerne, at nu har vi prøvet det med fester, hvor drengene de er lige begyndt på det. De skal drikke sig fulde og til fester, og de fortæller: altså nu har vi været til fester, og hør hvor meget vi drak. Altså, det snakkede vi om i 7. klasse. I vores klasse der ser vi ikke på drengene som om, at de opfører sig sådan vildt voksent.

Piger med et fysisk udviklet ydre har automatisk et udviklet indre, lyder logikken. De bliver højere, får bryster, går til fester og taler om mere alvorlige ting. De er modne. Omvendt er drengene lavere end pigerne, de pjatter bare rundt, spiller fodbold og er først lige begyndt at gå til fester. De er barnlige, og det er en position, som er svær for drengene at ændre inden for skoleklassens rammer. Selv den højeste dreng i klassen, som markerer sig ved at gå smart klædt, træne sin krop og vise interesse for pigerne, selv han opnår ikke samme popularitet som de modne piger. Hans anstrengelser for at markere sig som den mest populære dreng i klassen bakkes op af pigerne, men han står uden for popularitetens indercirkel.

Man kan undre sig over, at ingen sætter spørgsmålstegn ved præmissen, at piger er mere modne end drenge. Tværtimod taler de alle med samme stemme, når de siger, at drengene bare pjatter og spiller fodbold. Nu er fodboldspillere netop mænd, som nyder stor popularitet i den voksne kultur, så man skulle tro, at det kunne smitte af på de unges univers. Hvorfor vurderes modenhed som fysisk udvikling, der gør pigerne klar til at indgå i "rigtige" kæresterelationer? Den voksne læser kunne for eksempel indvende, at modenhed er, når man er i stand til at reflektere over sig selv, tage ansvar for sine handlinger, søge udfordringer eller hvad man nu lægger i begrebet. Men sådanne betragtninger er ikke synlige i de unges historier. Om man er velformuleret, selvreflekterende eller ansvarlig giver ikke samme popularitet som en veludviklet krop og en ældre kæreste gør det.

Når jeg i mine interviewundersøgelser taler med drenge i 8. klasse og oplever mange af dem som utroligt reflekterede, observante og velformulerede, og jeg fristes til at kalde dem modne, så har jeg ingen stemme til at komme igennem med det synspunkt over for pigerne i klassen. De vil til enhver tid udargumentere mig med: hvis de er så modne, hvorfor har de så ikke nogen kærester? Her støder vi på de kulturelle normer, som er medvirkende til, at drengene ikke kan markere sig som modne og voksne i deres skoleklasse. Siden de gik i børnehave, har de unge fået indprentet, at de skal have en kæreste, de har hørt nedsættende kommentarer om moster Susanne, som er 35-årig single på 5. år, og de har mærket effekten på pigernes popularitet i klassen, efter de har fået en ældre kæreste. Det fastholder drengene i positionen som barnlig, og det viser retningen for både drenge og pigers valg af kærester.

Pigerne kigger opad og drengene kigger nedad

Præmissen, at piger er mere modne end drenge, er ikke noget de unge selv finder på. De tager de overordnede kulturelle normer til sig og oversætter dem til deres egne lokale normer for, hvad der er rigtigt og forkert:

Katrine: "Nogle drenge bliver tiltrukket af yngre piger, men det synes jeg er ulækkert.

Og også hvis de kom sammen med en ældre dame, så tror jeg, at jeg ville synes, at det var ulækkert. Jeg ved faktisk ikke hvorfor, det synes jeg bare, sådan har jeg det bare."

Anna: "Jeg forstår virkelig ikke, hvorfor drenge på den alder bliver tiltrukket af piger på vores alder. Det ville jeg aldrig kunne. Jeg kan da godt forstå, hvorfor pigerne bliver tiltrukket af de ældre, fordi de er selvfølgelig mere modne end dem på vores alder."

Katrine: "Man bliver tiltrukket af de ældre, for de virker bare mere voksne."

Jan: "Pigerne de kigger måske lidt opad og drengene de kigger lidt nedad, for eksempel på nogle fra 7. klasser på nogle andre skoler."

De unge accepterer, at piger bliver tiltrukket af ældre fyre. Til gengæld forstår de ikke, at fyrene tiltrækkes af de unge piger, og de afviser helt, at en dreng kan have en ældre kæreste. Også her er det kulturens stemme, som taler igennem pigerne.

Som sagt er Malene den mest populære pige i klassen og den første til at få en ældre kæreste. Hvad ville der ske, hvis hun var en dreng? Martin er 14 år og går i 8. klasse. Han går meget op i sit udseende, går i stramt tøj og forpasser ikke en mulighed for at vise, at han er lækker. Martin har lige fået en kæreste. Hun er 20 år og kommer og henter ham fra skole i sin bil. Ofte er de hjemme hos hende i hendes lejlighed, eller de er til fest med hendes venner fra jobbet. I skolen snakker Martin meget om sin kæreste, hvad de laver sammen og hvor dejlig hun er.

Denne historie vil for de fleste være meget lidt genkendelig. 14-årige piger kan godt have en kæreste på 20 år, men det kan drenge ikke. De kulturelle forestillinger om, hvad

der er normalt, rigtigt og forkert i den voksne kultur, afspejles også blandt de unge. Det er således mere almindeligt og accepteret, at en ung kvinde har en ældre mand end omvendt. Martin er stødt ind i en grænse for, hvad der er acceptabelt inden for kæreste-verdenen. I stedet må han "kigge nedad", som det forventes af ham.

Andre normer gør sig gældende for piger, som forventes at "kigge opad" mod de ældre drenge. For at iscenesætte sig selv som en attraktiv 14-årig pige spiller pigerne på krop og udseende og retter deres opmærksomhed mod de ældre fyre, som er unge mænd i hel traditionel forstand: store, stærke og med egen bil. Samtidig hermed gør pigerne tydeligt opmærksomme på, at drengene på deres egen alder er alt for barnlige til at være tiltrækkende for dem.

Det efterlader så drengene barnlige og kæresteløse. Med mindre de begynder at "kigge nedad" mod de yngre piger. Og det gør et par af drengene i klassen – men dog kun i fantasien. Den populære dreng i klassen, Nicolaj, fortæller:

For eksempel, Malene og Trine og Camillas kærester, de er jo en del år ældre end dem, så tænker jeg, at hvis jeg nu også bliver sådan, så kommer jeg sikkert også til at være sammen med sådan nogle fra 8.-9. ligesom de gjorde. Det er sådan lidt mærkeligt, at der er flere års forskel, men det kommer nok til at virke meget normalt, hvis jeg bliver ældre.

Nikolaj forventer, at han får en kæreste, der er yngre end ham, når han selv bliver lidt ældre. Han ser de modne piger med deres kærester og sætter sig selv i kærestens sted, og således gentager han ikke bare denne konstellation af kærester, men også kulturens normer.

I den voksne kultur er det normen, at kvinder tiltrækkes af mænd, der er fysisk større, ældre og har et mere prestigefyldt job. Omvendt tiltrækkes mænd af kvinder, der er fysisk mindre, yngre og har et mindre prestigefyldt job end dem. Dette gentages i de unges kæresteunivers. Kulturens gentagelser har som konsekvens, at piger som drenge oplever noget som genkendeligt, mens andet falder uden for. Og da det er meget vigtigt for unge at blive inden for det genkendelige, så tager de mere eller mindre ureflekteret kulturens forventninger til sig og gør dem til deres egne. Det er Nikolajs historie ovenfor et eksempel på. Nikolaj kan godt undre sig og synes, at det er lidt mærkeligt, men han vælger at vænne sig til, at sådan er det bare. For at blive oplevet som genkendelig i kulturen sætter han en klar grænse for, hvem der er værdifuld som kæreste. Og for ham spiller alder – foruden udseende – en stor rolle. Hun skal være yngre end ham, så han kan være sådan en som pigernes nuværende kærester: stor, maskulin, selvstændig og forgudet af sin kæreste.

Kærester og forhold

De populære piger, som har ældre kærester, der kommer og henter dem i deres biler og har egen lejlighed og et rigtigt arbejde, indgår i forhold til deres kærester, som ligner

voksne forhold. De laver mad, gør rent, hun skælder ham ud, retter på ham, de har et sexliv, de er jaloux og hinanden utro. For voksne en balancegang, hvor det at være sig selv og samtidig være sammen med en anden leverer store som små udfordringer. Også for de unge er det en læretid, hvor de finder ud af, hvem de er som kæreste, hvad de vil finde sig i og hvor langt de vil gå.

Julie, Camilla og Malene er kernen i gruppen med populære piger med ældre kærester. Julie fortæller, at hun har en enorm irritation over, at Camilla og Malene "hænger efter" deres kærester, og at de hele tiden skal snakke om dem. Malene skal hele tiden "ihh og åhh" fortælle om sin "dejlige" kæreste. Julie bryder sig ikke om, når Camilla og Malene sætter deres kærester på en piedestal og med store beundrende øjne placerer sig selv nedenunder. To observerende piger uddyber Camillas opførsel:

Katrine: "Det er vildt mærkeligt, for Camilla hun opfører sig sådan rimeligt, men lige så snart hendes kæreste kommer, så virker hun som et lille barn."

Anna: "Og så er hun sådan lidt dullet."

Katrine: "Ja, det er hun nok, sådan lidt blondine. Det er sådan, når han kommer, så tripper hun hen til ham og siger sådan (barnlig stemme, red.) åhh Bo, og hun snakker sådan til ham hele tiden. Som en lille baby."

Nogle oplever Camilla som moden, fordi hun har en kæreste, men i Katrine og Annas øjne er Camilla dullet og blondinedum, fordi hun gør sig selv lille i forhold til kæresten. Blondinedum henviser til en pige, der på en overdreven måde viser sin krop, er lillepigeagtig og som ikke har andre kompetencer at byde på.

Det interessante er, at Camilla selv fortæller, at hun er ret streng over for sin kæreste. Hun skælder ham ud, når han ikke gider at gøre rent eller irttesætter ham, når han ikke spiser pænt. Samtidigt taler hun selv nedsættende om en anden af de populære piger, Trine, der virker som "en hund i snor" sammen med kæresten. Det synes hun er for meget og gør tydeligt opmærksom på, at det ikke er en accepteret opførsel. Alle pigerne taler nedsættende om denne baby- eller hundetrofastagte opførsel, en opførsel som de selv i nogen grad har, men ikke oplever selv. I stedet peger de på andre som skyldige.

Når de unge øver sig i at indgå i kæresterelationer, øver de sig også på de positioner, der er tilgængelige for kvinder og mænd. Pigerne har formodentlig hørt en ligestillingsfugl pippe i det fjerne om, at kvinder skal kræve deres plads. Og så er de piger af Spice Girls-tiden, hvor selvsikre og sexede piger også kan være seje og stille krav. Pigerne er (ubevidst) bevidste om, at en ældre kæreste i sig selv skaber en uligevægt i et forhold. Han vil som regel altid være større, klogere, mere selvstændig og have mere magt. Derfor søger pigerne efter en form for ligevægt.

Ved at tale højt og nedsættende om andre piger, der er for babyagtige, prøver de at placere sig selv i øjenhøjde med deres kærester. Pigerne forsøger at skabe et billede af deres

forhold som ligevægtigt. Deres anstrengelser bærer dog ikke frugt, når de med een stemme tager afstand fra babyopførelse og med deres handlinger praktiserer netop den opførelse.

Bemærk, at det er pigens position, som fortællingerne kredser omkring. At han skulle blive for babyagtig, når hun er i nærheden, er ikke – på dette tidspunkt i pigernes liv – på tale. Det betyder dog ikke, at han sidder sikkert i forholdet. Den populære Malene fortæller, da hun er i slutningen af 9. klasse, at hun er nødt til at slå op med kæresten, når hun skal i gymnasiet. De blev kærester, da Malene gik i 7. klasse, og der gav det hende prestige at have en kæreste, der var fem år ældre og hentede hende i sin bil. Det gør det ikke i gymnasiet. Tværtimod. I gymnasiet er det andre normer, der gør sig gældende, og en bilmekaniker i starten af tyverne, fornemmer Malene allerede inden hun overhovedet er startet, hører ikke ind under de normer, der giver hende den popularitet, hun er vant til. Der er således også grænser for den kæreste, man kan tillade sig at starte med i 1.g, hvis man vel at mærke ønsker at iscenesætte sig selv i tråd med de normer, der er i spil.

Forestillinger om kærlighed

Kærlighedens univers centrerer sig for de unge omkring kæresterelationer. Det signalerer voksenhed at have en kæreste på den rigtige måde. Derfor stræber de fleste unge også efter at få en kæreste. De unge tager den voksne kultur til sig – Malene og Camilla fortæller endog, at de har prøvet at holde parmiddage med rødvin og diskussioner. De afprøver, hvordan det er at leve et voksent liv, men er dog mere til Breezere og fest i ungdomsklubben.

Men singlesiden af voksenkulturen eksisterer også i de unges fortællinger. Nogle piger fortæller, at de er singler i betydningen: jeg er 14 år og har ingen kæreste, men jeg vil rigtig gerne have en. Præcis som i voksenkulturen, hvor nogle singler leder aktivt og effektivt efter en kæreste. Andre piger proklamerer, at de er singler i opposition til livsstilen med ældre kærester og parmiddage. Dette tilsvarende voksne singler, som anser singlekulturen som en alternativ livsstil til parforholdskulturen med alle de krav og kompromiser, den medfører. De forskellige betydninger af singlebegrebet findes således også i fortolkede versioner blandt de unge.

Helena er en pige, som kan selv, vil selv og gør selv. Hun fortæller, at hun går til fester og scorer drenge, som det passer hende. De andre i klassen synes, hun er for meget, og kalder hende billig og Luder-Helena. Men Helena virker tilfreds med sit scoreliv. Hun siger nej, når hun vil, og ja, når hun vil. Hun fortæller dog, at hun nogle gange er for fuld og så ender det med sex, selv om hun måske ikke er helt har kontrol over situationen. Men så længe hun kan stå inde for, hvem det var – og det har hun kunnet indtil nu – så er det ok for hende, fortæller hun. Til gengæld har hun det svært med at have kærester:

Jeg har lige kommet sammen med en, og det holdt ikke ret længe, fordi han har haft bollet med to af mine veninder uden at mene noget med det. Og jeg kan ikke rigtigt se nogen mening med, hvorfor han havde gjort det uden at mene noget med det. Jeg begyndte så alligevel at komme sammen med ham, men så tænkte jeg, at så ville han sgu nok også i seng med mig, men det ville jeg ikke. Altså, jeg føler mig ikke parat til det. Jeg har da været i seng med nogle, men jeg føler mig ikke parat til at gå i seng med ham. Så endte det med, at jeg slog op. Jeg føler mig ikke moden nok til det. Fordi jeg føler, at hvis man skal komme sammen med en, så føler jeg, at man bliver låst fast på en eller anden måde, man er afhængig af den anden person, og man skal hele tiden tænke på, at der også er en anden, man skal tage hensyn til.

Der er flere perspektiver i den historie. For det første betyder det noget for Helena, at kæresten har "bollet" med to af hendes veninder uden at mene noget med det. Hun fortæller, at hun ikke er tryk ved ham, fordi hun er bange for at blive udnyttet. Bange for at han kommer sammen med hende bare for at komme i seng med hende. Hun fortæller, at hun skulle være kærester med ham i mange måneder, før hun ville gå i seng med ham. Så hun kunne være sikker på, at han gik i seng med hende, fordi han kunne lide hende. Helena har ingen problemer med at have tilfældige engangsknald, som hun kalder det, men hvis det er en kæreste, så er det noget andet. Og her løber hun ind i hendes andet problem, der handler om, at hun synes, det er kedeligt at have en kæreste. Hun føler, at hun bliver låst fast og ikke kan være sig selv og gøre det hun har lyst til. Det uddyber hun:

Man har nogle forestillinger om fremtiden. Men nogle gange så har jeg det sådan, at nu skal jeg bare ud at nyde livet, og se frem og feste, og sådan skal det være. Men andre gange kan jeg godt forestille mig selv med en lille hund og en lille have og sidde udenfor og drikke kaffe. Men det lyder bare så almindeligt, fordi det gør alle folk jo. Så får man lyst til at være anderledes end andre. Nu vil jeg sgu prøve noget nyt. For jeg synes bare, at det lyder så almindeligt med en lille kop kaffe, og en lille hund, der siger vov, og børnene leger i sandkassen. Det er bare så almindeligt. Jeg synes, at det er sejt, hvis folk er anderledes. Det kan jeg godt lide. Jeg synes, at det er fedt, at de tør prøve noget nyt. Men alligevel er der noget, der trækker mig tilbage og siger, det skal du sgu ikke, du skal passe på dig selv, du må hellere gøre som alle de andre og få en mand og børn, og sidde i sandkassen og drikke kaffe.

Helena fortæller, at det forventes af hende, at hun skal indgå i en tryk og etableret relation til en mand. Det er det sikre og en måde at passe på sig selv. En måde at passe på ikke at gå for meget i mod strømmen og en måde at passe på ikke at komme i uoverskuelige situationer, der falder uden for normen. Så hvor Helena i virkeligheden har lyst til at være sig selv og gøre det hun har lyst til, så føler hun, at noget holder hende tilbage. Noget forsøger at "overtale" hende til at gøre som alle de andre. Hendes forsøg på at tale op imod kulturens normer bliver holdt tilbage af hende selv. I stedet sidder hun tilbage med en forvirring over sine begrænsede bevægelsesmuligheder.

Kærlighedens normer

Helena sætter ord på den uigennemskuelighed, hvormed normerne fører de unge, de forelskede, singlerne, de fraskilte derhen, hvor de forventes at ønske sig. Der, hvor grænserne er kendte, og et net af sagte og usagte regler definerer, hvordan man skal agere, vælge, fravælge og handle, hvis man vil være genkendelige for andre. Der, hvor parforholdet er stabilt, og kærligheden lever sit stille og udramatiske liv. Måske ikke det, alle stræber efter, men ikke desto mindre det, alle forholder sig til.

Når de unge taler om, flirter med og får kærester, over de sig på at indgå i relationer, som ikke adskiller sig væsentligt fra de kæresterelationer, de voksne indgår i. Men de unges måder at tiltrække det modsatte køn er på mange måder anderledes end de voksnes måder. I hvert fald anser mange voksne deres egen tøjstil som mere smagfuld, deres tilgang til flirteri som mere sofistikeret og deres scoretricks som mere subtile. De unges måder at indgå i relationerne på er også anderledes. Kommunikationsformerne er anderledes, og det påvirker den måde, de unge indgår i relationer. Sms'erne flyver af sted, chatten gløder, og pludselig bliver en ny kæreste introduceret i familien. Hvor er romantikken, himler de voksne. Men måske er indholdet i et kærestebrev fra 80'erne ikke meget anderledes end en sms anno 2009. At dømme ud fra de unges fortællinger, så lever romantikken, såvel som parmiddagene, utroskaben og engangsknaldene, i bedste velgående.

Selvom vi voksne nogle gange kan undre os over de unges blottede maver og udsyn til g-streng og boxershorts eller deres maniske sms-aktivitet, så behøver vores undren hvad angår kæresterelationer ikke vokse sig specielt stor. De efterligner os. Når voksne holder parmiddage, holder de unge parmiddage. Når voksne er singler, er de unge singler. Når voksne finder kærester på nettet, finder de unge kærester på nettet. Når voksne har engangsknald og bollevenner, har de unge engangsknald og bollevenner. Vi er alle en del af samme kultur med de samme normer, som også gælder for kærester og kærlighed.

De unge er ved at finde ud af, hvordan de kan agere i kærlighedens verden. De er ved at lære, hvad det vil sige at gå på date, at få en kæreste, at indgå i et parforhold, at være utro, at gøre det forbi og alle de andre ting, der er at lære inden for den verden. Ligesom da de skulle lære alle de andre færdigheder, de har tilegnet sig gennem barndommen, er det en hjælp, at noget er klart defineret som acceptabelt og andet som ikke acceptabelt. Ligesom de hørte forældrene sige: "Nej, du må ikke røre ved ovnen, men du må gerne hjælpe med at vaske op", så hører de nu de jævnaldrende sige: "Nej, du må ikke være kæreste med en nörd, men du må gerne være kæreste med en, der ser godt ud". Og til pigerne: "Nej, du må ikke flirte åbenlyst med alt for mange (og slet ikke gå i seng med dem), men du skal helst vise interesse for at få en kæreste". Modsat barndommens regler, så vælger mange unge nu at lytte til det, der bliver sagt. Hvis de vælger det mest acceptable,

er der større sandsynlighed for, at de bliver lukket ind i de populære cirkel – eller i hvert fald holder sig gode venner med dem. Og det har lige så stor betydning som det at få en kæreste og den nye verden, det åbner.

Inden for kærlighedens verden ligner og efterligner de unge de voksne. Men på ét punkt adskiller de sig væsentligt. De unge handler i høj grad ud fra det, der er mest acceptabelt blandt jævnaldrende, mens de voksne i højere grad handler ud fra, hvad de selv kan stå inde for, og det de selv ønsker. Når unge vælger kærester, gør de det ud fra de jævnaldrendes vurderinger, som de måler den potentielle udkårne ud fra. Er han høj nok, er han cool nok, går han i det rigtige tøj, har han de rigtige venner? Når de voksne vælger kærester, har de lært definitionerne på en “rigtig” kæreste og taget dem til sig, og det er i højere grad deres egne værdier og ønsker, de vælger ud fra. Det betyder også, at man som voksen har en større frihed til at agere i kærlighedens univers uden hensyntagen til andres forventninger til den “rigtige” kæreste, det “rigtige” parforhold og det “rigtige” samliv. Ikke, at forventningerne ikke eksisterer, den enkelte har blot større frihed til at finde ud af, om han ønsker at leve op til forventningerne. Det er her, de unge når til, når de selv bliver voksne. Ved at erfare de begrænsninger, der findes i kulturen, lærer de, hvordan og i hvilken grad de kan gøre sig fri af dem.

Citater og personer er fra bogen: Anne Görlich og Line Kirkegaard (2000): *Historier om kærester og kærlighed*, Gyldendal Uddannelse. Dog er det indledende citat fra en samling uredigerede stile og interview, jeg har lavet med en 8. klasse om det at tale om følelser.